

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2021

aruandeaasta lõpp: 31.12.2021

nimi: Eesti Üürnike Liit

registrikood: 80107108

tänava/talu nimi, Väike-Ameerika 21-21
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihthnumber: 10129

telefon: +372 53083191

e-posti aadress: est.tenants@neti.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Tööjõukulud	25
Lisa 3 Seotud osapooled	25
Aruande allkirjad	26

Tegevusaruanne

Eesti Üürnike Liit, tegevusaruanne 2021.a

Aruanne 23 500 eur tegevustoetust Tallinna linnavaraametilt

Üürnike Liidu tegevusteks 2021. a oli peamiselt üürnike, esmajoones sundüürnike, aga ka munitsipaalüürnike, korteriomaniike ja korteriühistute elanike nõustamine üüri- ja elamuküsimustes; omandireformi seni lahenduseta probleemide käsitlemine; teadlaste ekspertgrupi uurimistöö tutvustamine; kohalike omavalitsuste elamukomisjonide töös osalemine; ürituste korraldamine ja meediakajastuste organiseerimine.

I NÕUSTAMINE

2021. a nõustati kohapeal, telefonitsi ja meilitsi kokku 816 inimest. Kohaliku omavalitsuse eluasemekomisjonides osaleti 15 korda.

Jaanuaris pöördumised Vabariigi Valitsuse ekspertide töögrupi aastase töö lõpptähtaja ja tulemuste kohta.

-Tavaüürnikele tekitasid põhiteema jaanuari keskelt kehtima hakanud VÕSi üüriseadustiku osa muudatused. Näiteks, kui üürnik on lepinguga varem maksnud remondifondi, siis kas jõustuvate muudatuste tuules saaks varem makstud raha omanikult tagasi küsida, kuna varem omanikul ei olnud õigust seda raha küsida; ja hakata maksma alates seaduse kehtima hakkamisest 14. jaanuaril 2021.

-Jätakuvalt munitsipaal(sund)üürnikud küsivad, kas kasutatavat elamispinda saaks erastada – see oleks nende meelest lahendus ka omandireformi kahju kompenseerimiseks.

-Hea tagasiside Postimehes ja Õhtulehes 2020. a lõpus EÜL poolt ostetud sisuturunduslehekülgede suhtes, soovitakse edaspidigi meedia kaudu, kuid vahendamata informatsiooni.

-Küsi, kas valitsuse vahetus on sundüürnikele soodne, kuigi koalitsioonilepingus seda punkti täpselt sees ei ole, nagu viimastes valitsustes oli?

-Soovitakse suurüritusi ja meeleavaldusi, et otsustajaid mõjutada kompensatsiooni maksma kaotatud kodude eest, nagu oleks õigusriigile kohane.

-Vanglast vabanev vang küsib elamispinnaga kindlustamise seaduslikkuse kohta - kas tingimused muutuvad, kui ta vabaneb ennetähtaegselt?

- Soovitakse EÜL-lt operatiivsemat informatsiooni, registreerudes sundüürnike listi.

Veebruaris [sagenenud pöördumised Vabariigi Valitsuse ekspertide grupi töö \(2020 jaanuar – 2021 jaanuar: omandireformi mõjude uuring\) tulemuste ja avalikustamise kohta.](#)

-Kas riik on sundüürnikud täielikult unustanud, millal ja kas sundüürnikele kompenseeritakse, või Eesti ei ole õigusriik?

-Mis saab nüüd, kui Ratas ei ole enam peaminister, just tema lubas (2019 detsember, vt www.kodueest.ee) sundüürnikele, et ülekohtu kinnitamisel Valitsus otsustab kompenseerida. Lisaks mure, et uue Valitsuse koalitsioonileppes sundüürnike punkt puudub.

-Tavaüürnikel jätkuvalt teema 2021. a muudatused VÕSi üürnikele kahjulikud üüriparagrahvid.

-Tallinna munitsipaalüürnikud muretsesid lühenevate üürilepingute tähtaegade üle, eriti sundüürnikud, kellelt üks kodu juba võeti ära.

-Miks ETV ei tee saateid sundüürnikest, eriti „Suud puhtaks“?

-Suurt tagasisidet põhjustas EÜL liikme Henn Leetna ringkiri meilikontaktidele ja 19. veebr Päevalehe digiversioonis, kus autor paneb sundüürnikele südamele hoolega jälgida, kelle poolt eelolevatel valimistel hääletada – kindlasti mitte nende poolt, kes pole 30 aastat olukorda lahendada suutnud.

-Probleem selles, et munitsipaalmajadesse kolinud inimestele valetati, et nad saavad need korterid erastada.

-Omandireformi seaduse täpsustamine – kas tagastamine oli kodakondsuskeskne või omandikeskne? Kas tagastamisel lubati väljuvatele kodanikele asenduspinnad?

Märtsis põhiteema Vabariigi Valitsuse ekspertide grupi töö omandireformi mõjude kohta ja selle meediakajastused – mis edasi saab, kuidas täpselt lahendatakse, kas uut sundüürnike nimekirja vaja koostada, mis saab munitsipaalkorteritest jne. Samuti avaldatakse rahulolematust ekspertide grupi ettepaneku üle kõigile võrdse valuraha maksmise kohta – et siis pole kellelegi vaja seda paari eurot.

-Küsitakse, kas vaja kuhugi võitlema minna, kõrgetele ametiisikutele kirju kirjutada, rohkem parteisid kaasa haarata sundüürnike küsimuse lahendamisse jm.

-Vastukajad ekspertide rühma juhi E. Terki ja EÜL juhatuse liikme H. Lenki raadiosaatele 29.03, põhimure – mis järgneb, kas kõigile kompenseeritakse kõik kahjud.

-Jätkuküsimus - miks käesoleva Valitsuse koalitsioonilepingus pole omandireformi lahendamise nõuet.

-Munitsipaalüürnikel (Pärnu) suur hirm, sest linnavalitsus on otsustanud tõsta üüri 70-lt 120 eurole – kas on õigus nii palju korraga tõsta?

-Pärnu munitsipaalelanik – endine sundüürnik dementne, lapsel ei ole raha et hooldekodusse panna; ei ole ka korterit, kuhu ema paigutada, sest lapsed ei saanud pärandust, mida müüa, et ema hooldada. Samuti jäid pärandusest ilma lapselapsed – sundüürnike staatus ulatub juba kolmandasse. põlvkonda.

-EÜL-i on ka otsesõnu tänatud, et sundüürnike teema on niigi kaugele viidud, et riigihaldusminister lubab avalikkusele selle küsimuse Valitsuse istungile panna.

Aprillis jätkus suur huvi Vabariigi Valitsuse ekspertide grupi aruande (omandireformi mõjud) ja selle järelduste vastu.

-Pidevalt küsitakse, kas saab oma andmeid üürnike liidule või mõnele valitsusasutusele esitada, et positiivse kompensatsiooniotuse korral valurahast mitte ilma jääda.

-Laieneb teema sundüürnike nn teisest põlvkonnast, kus noored pahandavad, miks nemad pärandist ilma jäävad erinevalt eakaaslastest, kes pärisid vanemate erastatud korteri.

-Teise põlvkonna teema on ka see, et sundüürnik ei saa hooldekodusse paigutades müüa ega üürida oma munitsipaalkorterit ja seetõttu puudub enda hooldamisraha. Eriti halb on olukord, kui ka lapsed on sundüürnikud ja neiltki on riik vara ära võtnud, mistõttu nad ei saa vanemaid aidata.

-Rohked kaebused Pärnu munitsipaalnõukogu elanikelt (endised sundüürnikud), kui nende üür tõuseb üle 100 % - tegelikult seadus üüritõstmise õigust nii tõlgendada ei luba.

-Küsitakse, mida sundüürnikud võiks aktiivsemalt teha, et pälvida valitsusliikmete ja avalikkuse teravamat tähelepanu.

-Kaebus ka korteriühistu liikmelt – ei soovi pensionärina nii palju maksta remondifondi.

-Tavaüürnike mured – üürilepingu lõpetamisest, tagatisrahast, üürnikule kahjulikest seadusmuudatustest.

Mais peateema teadlaste omandireformi mõjude uuringu arutelu Vabariigi Valitsuse kabineti istungil – huvi selle vastu suur, tulemus väike.

-Läbivalt sundüürnike teise põlvkonna teema – isa-ema võtsid üle 60aastaselt laenu ja töötasid mitmel töökohal, et laenu tasuda. Tütar soovib tõendit sundüürniku staatuse kohta, et saada oma korteri sissemaksuks 10% tavalise 30% asemel. Inimesed ei saa aru: „Meil oli korter, miks pidime laenu võtma!“ (Tartu)

-Ettepanek muuta üürnike liidu koduleht ka inglise- ja venekeelseks, et maailm saaks teada, mida Eestis tehti oma kodanikega!

-Jäänukprobleemid kunagisest erastamise ja tagastamine ajast tänaseni kestavad, kuni kohtuasjadeni välja, nt Koidu tn 84 (Tallinn), kus nn garaaži poolitamise protsess.

-Munitsipaalnõukogu sundüürnikud loodavad kompenseerimist – konkreetselt Kunderi tn 6 sundüürnik vahetas seaduslikult kolm korterit kokku, tegi suure remondi, ja korter võeti ära, pere laiali. Arvatakse, et kompenseerimise raha tuleks küsida Euroopa Liidust, kuna suur osa omandi saajatest olid väliskodanikud.

-Munitsipaalüürnik – naaber kaebab, et ei ela kohapeal, tegelikult elab korteris peamiselt sundüürniku tütar. Miks peavad sundüürnike lapsed munitsipaalmajast välja kolima, st lepingut ei pikendata pärast vanemate lahkumist?

- Jätkuv soov munitsipaalorter erastada – ollakse teadlik, et riik peab kohalikule omavalitsusele selleks raha andma ja need majad välja ostma.

Juunis sai keskeks omandireformi teadusuuringu vastukaja ühiskonnas, mis tõi enamiku kontaktivõttude põhjustest, peamine – mis uuringust edasi saab?

-Palju reageeriti 13. juunile kui reformi 30. aastapäevale – miks nii kaua ei suudeta lahendada?

-Eelpool nimetatud teemadega seoses oli aktiivne ka meediakajastus, mis tõi omakorda küsimusi teadlaste uuringu ja Valitsuse tegevuse, aga ka EÜL edasiste sammude kohta.

-Jätkus sundüürnike laste probleemistik – nad ei saa vanemate olematut korterit panna pangalaenu tagatiseks, müügi ega hooldekoduteenuseks jm, samuti on ebakindlad munitsipaalmajades elavad pered. St reformi tagajärjed represseerivad mitut põlvkonda.

-Küsitakse ka otse raha – Valitsus lubas? Samuti ollakse nõus erastama munitsipaalorterit – omal ajal poliitikut lubasid.

-Tõusnud uus terav teema munitsipaalorterite üüridest – mitmes linnas tõstetakse liiga palju korruga, Pärnus nt 100%, ettekäändega et kaua pole tõstetud. Rahulolematu ka Tallinnas. On välja arvatud, et munitsipaalüüri on aastatega juba nii palju makstud, et oleks võinud turult korteri osta.

-Hea üllatus, et meedia on hakanud huvi tundma nn tavaüüriprobleemide vastu – selgub, et ka omanikud on seadusrikkujad (Postimees). EÜL-le sellest tulenevalt vastukaja, nt ka kohtu poolt, et inimesed julgelt kohtusse pöördus (EÜL ei ole üldjuhul soovitanud).

-Tunnustus selle eest, et töötab üürivaidluskomisjon (küll ainult Tallinnas), aga neil reaalne võim vaidlusi mõjutada.

Juulis jätkus põhiteemana küsimus uudistest sundüürnike probleemile lahendusele lähemale jõudmisest – kevadel suur kära, lehed kirjutasid ja raadiosaated seletasid, kus on lahendused?

-Tavaüürnikuga esmakordne konflikt – mida EÜL nõustab, kui siin ei tööta juriste? Samas ei soovinud kodanik minna tasulise juristi juurde – EÜL lähtub teatavasti võlaõigusseadusest ja pikaajastest kogemustest. (Varem on EÜL soovitanud pöörduda Tallinna üürivaidluskomisjoni, kui meie selgitustega rahule ei jääda.)

-Põhja-Tallinna munitsipaalüürnikud pahandavad, miks üür tõuseb nii palju korruga – 134 eur pealt 232-le? Kurdetakse, et üürnikud ise võitluses passiivsed. Meenutati, et enne munitsipaalmajja kolimist lubati, et nad saavad need korterid erastada äravõetud korteri asemel.

-Sundüürnik lahkus Eestist perega Soome elama, küsib, kas on lootust, et siin õiglus taastub ja nad saavad äravõetud kodu asemel Eesti riigilt kompensatsiooni ja kodumaale naasta? Lisaks veel rasked tervisprobleemid tingituna kodukaotusest.

-Muretsetakse, mis saab nendest sundüürnikest, kes pole olnud teadlikud, et peab registreerima mingitesse nimekirjadesse, mille järgi hakatakse kompenseerima? (Reaalsuses neid nimekirju ei eksisteeri, aga inimeste seas levib jutt, et nimekirju tehakse ja raha hakatakse maksuma.)

-Küsitakse, millega üürnike liit tegeleb, pärast suurt koosolekut poolteist aastat tagasi, kus osales peaminister Ratas.

[Augustis põhiteema – kelle poolt kohalikel valimistel hääletada, kes otsustaks sundüürnike kompensatsiooniküsimuse.](#)

-Mis saab ekspertide uuringust edasi, kas asutakse omandireformi ebaõiglust õigusriiklikult lahendama. Sundüürnikud ise võtnud kontakti ekspertide juhi E. Terkiga.

-Miks riik valis omandireformis endale kahjulikuma variandi? Omanikele oleks tulnud rahaga vm väärtuslikuga kompenseerida ja riigikodanikud jätta korteritesse edasi elama. Poliitilise otsuse saanuks ka teistpidi teha.

-Tartu sundüürnik/munitsipaalelanik helistas linnavalitsuse juristile, et millal sundüürnike olukord lahendatakse.. Vastu küsiti – kus on üürniku säästud, ostku ise korter. Sel põlvkonnal polnud ju sääste!

-Miks aidatakse afgaane ja aafriklast, aga oma inimesi mitte. Riik jagab võõrastele hüvesid, mis on loodud ka sundüürnike tööga.

-Omandireform suurendas ühiskondlikku ebaõiglust – maja tagastati ka küüditajatele ja sundüürnikud küüditati välja.

-Tavaüürniku tavaprobleem – üürisuhe ilma üürilepinguta, aga kommunaalid makstud ülekandega, üür sularahas, aga omanik nõuab lahkumist. Kuhu väikse lapsega minna, mis teha.

-Tavaüürnik – üüris korteri majas, mille kavatses 5-aastase üürilepingu lõppedes välja osta, nõustus tegema varem ehitustöid, nt vee ja kanalisatsiooni sisse ehitama. Selgus, et majas pole võimalik elada, omanik varjanud – kaev külmub, ahjud ei tööta, katus laseb läbi. Pöördunud juristi poole.

-Küsitakse EÜL poolt välja antud raamatuid.

Septembris sundüürnike probleemide sagenemine seoses 2021. a teadusuuringu ja Valitsuskabineti nõupidamisega eeloleval novembrikuul, kus arutatakse teadusuuringu tulemusi – küsitakse, millal lahendused tulevad, kas midagi uut kuulda.

-Inimesed valimiste eel küsivad, kes sundüürnikke reaalselt abistab, kus on konkreetseid eelarve read jne.

-Miks meedias kompensatsioonidest midagi ei kuule. Kardetakse, et jällegi petetakse, inimesed on kaotamas lootust.

-Ühed sundüürnikud – pensionäridest abielupaar Tallinna kesklinnast, võtsid pangalaenu, kui omaniku majast välja kolisid, nüüd vanadel raske maksta laenu tagasi. Samuti kasutati nende väljaajamisel seaduslikult elamispinnalt terrorit jm jõhkrusi (veed-küttes kinni, vargad murdsid sisse jmt)

-Paljud majad tagastati pettustega, juristide mängud, sundüürnike meelest linnaametnikud mängisid libaomanikega kaasa. Tahetakse, et algatataks uurimine.

-Nõutakse sundüürnike väljaastumisi, et valitusele nende olemasolu meelde tuletada.

-Soovitakse enne valimisi sundüürnike koosolekut.

-Omandireform suurendas ühiskondlikku ebaõiglust – maja tagastati ka küüditajatele ja sundüürnikud küüditati välja.

-Tavaüürniku probleem – sõlmis omanikuga üürilepingu augustis, ja vähem kui kaks kuud hiljem, soovib omanik juba üüri erakorraliselt tõsta.

Oktoobris kajas vastu EÜL sisuturundus neljas ajalehes – EPL, ÕL ja Linnaleht kahes keeles, kus sõnastati liidu soovitusel, mida pidada silmas valimiskäitumisel omandireformi lahenduse seisukohalt, sest sellesisuliste küsimuste tulv oli suur.

-Pärast EÜL juhatuse riigihaldusministriga kohtumist 27. okt küsimused, mida arutati ja mis edasi saab, mis seisukohal Valitsus sundüürnike suhtes laiemalt on.

-Pärast valimisi küsimused, kelle peale edaspidi loota, mis edasi teha ja missugused on EÜL hinnangud valimistulemustele. Pahandatakse, mis kohalikud omavalitsused ei haaku sundüürnike kompensatsiooninõudega, kuigi seadus eeldab, et riik annab reformide täideviimiseks OMV-le vahendeid.

-Miks sundüürnikest kandidaadid vähe hääli said?

-Korduvküsimused kompensatsiooni teemadel – kas saab, kes saab, millal saab, kui palju saab, kes otsustab jne. EÜL vastuse umbmäärasusega seoses masendustunde ja lootusetuse kujunemine.

-Munitsipaalmaja elanik, endine sundüürnik küsib, miks tema lepingut Tallinna linn edasi ei pikenda, tuues põhjuseks kinnisvaraostu tütrele, kes oli samuti sundüürnik samal munitsipaaletamispinnal – ema sõnul ta tütre juures elada ei saa ja sooviks edasi elada linnapinnal.

-Viljandimaal noorpere lahus üüripinnalt konflikti tõttu omanikuga, kuna omanik pettis lepingu sõlmimisel, noored hankisid uue elamispinna soodsamatel tingimustel. Endine omanik ähvardab nüüd ja saadab fiktiivarveid.

Novembris pidi Vabariigi Valitsus vastavalt oma kevadisele lubadusele istungil arutama teadlaste „Omandireformi mõjude...” uuringut, pakkudes lahendusi. Kuna lubadus oli pool aastat ette teada, said EÜL ja meedia seda ootust hoolega levitada. Novembris oligi tihe küsimine, mida valitsuse istungil otsustati. (Tegelikuses sundüürnike ülekohtu heastamise teema valitsuse päevakorda ei jõudnud ja seda oligi EÜL korduvalt sunnitud vastama.)

-Sundüürnikud saadavad kirju ja avalikke pöördumisi riigi juhtivatele institutsioonidele, nende abistamine ja nõuandmine.

-Kas teised erakonnad peale Keskerakonna ka on aru saanud oma ülesannetest ja asunud sundüürnikke kaitsma, et Eesti Vabariigi poolt teostatud ülekohut kompenseerida?

- Soovitakse koguneda Stenbocki maja ette või Kadriorgu uue presidendi juurde kompensatsiooninõudega ja lubaduste venitamise lõpetamise nõudega.
- Omandireformi ohvrite ähvardused liituda EKRE-ga, asudes toetama nende tegevust; ning lõpetada igasugune valitsuspoliitikute ning ametnike peale lootmine.
- Sundüürnik läks pärast maja tagastamist omanikule maale elama, kas tema on ka õigustatud kompensatsiooni saama?
- Tavaüürnike korduvkaebus Viljandimaal: perekond kolis välja enne tähtajalise üürilepingu lõppemist, kuna omanik oli petnud, kinnitades, et maja on elatav, kuid väikse lapsega ei olnud võimalik talve üle elada. Nüüd omanik hirmutab pidevalt, ühesõnaga terroriseerib.
- Tavaüürniku mure – omanik nõuab asjatut leppetrahvi.

Detsembris peamine küsimus: mida Vabariigi Valitsus sundüürnike kompensatsiooni suhtes otsustas? Vastavalt lubadusele pidi riigihaldusministri eestvõttel Valitsus novembri istungil arutama TLÜ teadlaste omandireformi-uuringut, pakkudes lahendusi. Reaalselt Valitsus oma istungil seda küsimust ei arutanud. Kuid et EÜL oli aasta jooksul seda infot rohkesti meedias levitanud, siis oli tihe küsimine EÜL-lt.

- Sundüürnikud kurdavad, et helistades Rahandusministeeriumisse või riigihaldusministri büroosse, ei võeta kõnesid vastu. Kirjadele vastatakse üldsõnaliselt, viidates sellele, et Valitsus lubas sundüürnike küsimust arutada. Selline vastus tuli sundüürnikele ka President Karise kantseleist.
- EÜL delegatsioon kohtus õiguskantsler Ülle Madisega. Et ka seda teavet oli EÜL levitanud, tuli visiidi kohta täpsustavaid küsimusi,
- Jättkuvalt ettepanekud, et ka teised erakonnad peale Keski peaksid sundüürnikke toetama – on näha, et Kesk üksi ei suuda lahendusi läbi suruda.
- Tavaüürnik: suurte külmadega lõhkes gaasikatel, toatemperatuur langes katastroofiliselt, omanik ütleb, et tegeleb mõne päeva pärast. Eestis üürnikku sellises olukorras seadus ei kaitse – mujal üüritakse näiteks hotell omaniku kulul. Eriti ilmekas, et üür antud juhtumil on ligi tuhat eurot kuus.
- Ettepanekud levitada EÜL-i teemat portaalis „Uued Uudised“, samuti teha seal antud teemal videoid.
- Tavaüürnik: ahi laguneb, kes peab parandama?
- ETV-s film „Omandireform 30“. sellele järel- ja vastukajad.

II MEEDIASUHTLUS

Jaauuaris

- [illegible]

-FB-s 29.01 küsib sundüürnik Paul Kesküll-Tamm EÜL-lt, millal valmib teadlaste uuring, vastab riigihaldusministri nõunik Risto Kask.

Veebruaris

-Nõmme Raadio omanik Harry Raudvere 9.02 tutvustas Põliseestlaste (PERE) erakonda, kes hakkaks lahendama eestlasi puudutavaid, sh sundüürnike probleeme. Raudvere on EÜL töötajate tuttavana teemaga kursis.

-EPL veebis 19.02. MTÜ Kristiine üürnike ühenduse nimel võttis sõna EÜL liige Henn Leetna: „Sundüürnike eestkõneleja: Keskerakond ei täitnud sundüürnikele antud programmilist lubadust“, kus meenutas EV Valitsuse majandusministri Jaak Leimanni esinemist Riigikogus (1997), kus ta tunnistas, et riik on sundüürnike ees võlgu. See oli esimene ja viimane kord, kus Vabariigi Valitsuse tasemel on tunnistatud sundüürnikele tehtud ülekohut ja kompenseerimisvajadust.

-Postimehe Arteris 27.02 intervjuu LiiaHänniga. M.Laari valitsuse (1992–1994) reformiminister meenutab: „Mida ma teeksin teisiti? Oli ette näha, et õigusvastaselt võõrandatud majade tagastamine loob sundüürnike probleemi. Ministrina ma püüdsin leevendada neid samme, et tagastatud majades elavad inimesed saaksid vabanevad korterid enda kasutusse.“ EÜL pika kogemuse põhjal peavad kõik sundüürnikud Hännit omandireformi ebainimliku läbiviimise teostajaks ja seetõttu karistust väärivaks.

-EÜL tegevjuht Urmi Reinde oma FB lehel vastas kodanike küsimustele Valitsuse ekspertgrupi tegevuse asjus 1., 20. ja 22. veebruaril.

-FB-s 12. 02 võttis H. Leetna ringkirja asjus sõna ka üks kirja adressaatidest Toivo Siitam, kes kutsub üles Leetna propageeritavat ja väidetavalt sundüürnike toetavat parteid E200 ignoreerima.

Märtsis

-1.EPL/Delfi avaldas 25.03 (paber-LP 26.03.) uudistes Vahur Kooritsa materjali „30 aastat hiljem. Sundüürnikud võivad saada kodukaotuse eest valuraha.“, milles saavad sõna uuringut juhtinud Tallinna ülikooli professor Erik Terk, riigihalduse minister Jaak Aab, üürnike liidu tegevjuht Urmi Reinde ja EÜL juhatuse liige Heimar Lenk.

-Kooritsa artiklile kirjutas vastulause H.Lnk, mille sõnum oli ühene – ülekohtu heastamine ei saa tekitada uut ülekohut – ilmus 27.03 Delfi/EPL portaalis ja 29.03 EPL paberkandjal.

-Vikerraadios Lauri Variku intervjuu 29.03 Erik Tergi ja EÜL juhatuse liikme Heimar Lengiga. Kuulajad said vastata küsimusele: „Kas sundüürnikud peaksid saama riigilt hüvitist?“ ning saade pälvis rohkesti kommentaare.

-EÜL nõunik Vello Rekkaro saatis artikli Õhtulehele ja Kesknädalale („Ära tee teisele seda, mida sa ei taha, et tehakse sulle!“), kumbki väljaanne pole aga märtsis seda ära ilmutanud. Avalikustamata jäämisel paneb EÜL materjalid kodulehele.

Aprillis

-28.04 esines ERR rubriigis „Täna 30 aastat tagasi“ EÜL juhatuse liige Thea Grepp. Intervjuu „Omandireform jättis mitmed koduta“ tegi Toomas Sildam. Saade oli ülal nii ERR portaalis kui ka õhtusel kõige vaadatavamal ajal ETV-s. Grepp rõhutas, et sundüürnike tekitamisel oli tegemist poliitiliste repressioonidega, mida võib pidada pogrommiks. Samuti, et nende inimeste traagilises olukorras ei olnud süüdi eelmised omanikud, vaid riik.

-29.04 Postimehes EÜL juhatuse liikme Heimar Lenki lugu „Ülekohtune omandireform“, milles tuginedes TLÜ uuringule „Omandireformi sotsiaalsed ja õiguslikud mõjud“ tehakse ettepanek moodustada probleemi lahenduskomisjon valitsuse ja sundüürnike esindajatest.

-30.04 edastasid Vikerraadio uudised, et Pärnu LV tõstab linna korterite üüri enam kui kahekordseks. Uued üürimäärad kehtivad 1. maist linnavalitsuse omandis elamutes, sh 15 aastat tagasi spetsiaalselt sundüürnikele ehitatud elamus Metsa 7A. 2010. a kehtinud üürimäärad ei võimalda koguda raha remondifondi, selgitas haldaja. EÜL-iga on Pärnu munitsipaalelanikud tihedalt kontakti võtnud. Meie hinnangul seadus ei luba nii üüri tõsta – maja remontima ei pea mitte üürnikud, vaid linn. Üüri lubab seadus tõsta n-ö mõistlikkuse piires. 100% ja rohkem kindlasti mõistlik ei ole.

Vanemnõunik V.Rekkaro saatis oma artikli „Ära tee teistele seda, mida sa ei soovi endale“ Pealinna, sest Õhtuleht ja Kesknädal vaiksivad. EÜL-il on alati võimalus panna ilmumata mõtteavaldused kodulehele.

Mais

-Õhtulehes riigikogulane (SDE) Raimond Kaljurand (13.05): „Nüüd aga osaleb Keskerakond koos Reformierakonnaga uue aastatuhande suurima erastamiskeemi punumises, samal ajal on erakond näiteks sundüürnike eest võitlemise unustanud.“ Kirjutatu tõestab, et sundüürnikest on saanud pingpongipall poliitiliste jõudude vahel.

-Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart sedastas 10.05 intervjuus Pealinnale, et „riigil pole praegu ühtki programmi, mis aitaks leevendada taskukohaste kodude nappust. Kindlasti peaks käivitama riikliku elamuehitusprogrammi, me näeme ju, kuidas see Soomes töötab.“ – Teema, mida üürnike liit on aastaid propageerinud.

-Veebileht Kesknädal avaldas EÜL nõuniku Vello Rekkaro artikli „Kuldreegel: Ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehtaks.“ (18.05), mida autor oli varem pakkunud Õhtulehele ja Pealinnale. Artiklis esitab ta ettepanekuid sundüürnike kahjude heastamiseks.

-Õhtulehes Viljar Voog (26.05: „Kas noorte koduost läheb keerulisemaks?“) KredExi käenduse andmisega omafinantseeringu rahastamisel: „Käendust saavad näiteks missioonil käinud kaitseväge veteranid või sundüürnikud, ...“ Seda teavet tuleks rohkem meedias võimendada, sest antud küsimusega on üürnike liidu poole ka varem pöördutud – kas sundüürnikuna saab soodsamalt laenu, ning kuidas seda staatust tõestada?

-Valitsuse kabinetinõupidamise päevakorras 27. mail oli p.2 „Omandireformi sotsiaalsetest ja õiguslikest mõjudest“, esitaja riigihaldusminister Jaak Aab.

Juunis

-EÜL juhatuse liige Heimar Lenk Õhtulehes 9.06 „Omandireformi haavad ei parane“ ORASe 30. aastapäevaks.

-EÜL pressiteade „Pentus-Rosimannus“ mõistab sundüürnike muret“ pluss foto EÜL juhatuse visiidist rahandusministri juurde.

-Postimehes ja Õhtulehes 11.06 EÜL reklaamid „Kersti Kaljulaid, Jüri Ratas, Kaja Kallas – nõuame õiglast hüvitist!“

-Õhtulehes 11.06 repliik „Jaak Aab: Võimalikuks lahenduseks sundüürnike probleemile võib saada heastamismeede“, mida samas kommenteeris Liidu vanemnõunik Vello Rekkaro.

-Vikerraadio sarjas „Eesti lugu“ saatejuht Piret Kriivan ja prof. Erik Terk omandireformi probleemistikast 12. ja 19. 06.

-Maalehes 17. 06 H.Lenk arvamislugu „30 aastat omandireformi“; ajakirjanik Silja Lättemäe intervjuu „Priidu Pärna: peaksime sundüürnikelt andestust paluma omandireformiga tekitatud kahju eest.“

-Ajalehes Lääne Elu 17.06 artikkel „Jaak Aab: Valitsus otsib sundüürnikele raha“ (tegevjuht Urmi Reinde jagas Facebookis).

-EPL/Delfis seoses 30. a ORAS-e jõustumisega 21.06 juhtkiri „Priidu Pärna: sundüürnike ja õigusjärgseid omanikke vastandades lõhestame ühiskonda“, mis kogus üle saja kommentaari (EÜL aktiivsus ajas ka omanikud jalule)..

-Koostööpartneri Reet Kudu omandireformi puudutava raamatu „Õhusuudlused katkukaarel“ reklaam Nelli Teatajas.

-Tänu EÜL initsiatiivile ERR-i Jupiteris üles pandud Toomas Lepa ja Heimar Lenki film „Verised majad“ 2013/„Omandireform30“ 2021.

Juulis

-Maalehes 1. juulil intervjuu „Edgar Savisaar: aeg on praegu üksluine ja igav. Midagi ei juhtu!“, kus EÜL juhatuse liige Heimar Lenk vestleb endise peaministri ja kauaaegse Tallinna linnapeaga. Lenk küsis Keskerakonna platvormi ja seal sisalduvate põhimõtete kohta eelolevatel KOV valimistel, sh omandireformi ülekohtu heastamisest – Savisaar vastab, et kahjuks on Keskerakond nüüd need teemad unustanud ja „mühinal lähenenud Reformierakonnale. Kas see on hea või halb, ma ei tea.“

-Juulis laadis liit kodulehele www.kodueest.ee üles juunikuus ilmunu – H.Lenk Maalehes „30 aastat omandireformi“.

-Laadisime veebi üles ka Jaak Aabi Lääne Elu kirjutise „Valitsus otsib sundüürnikele raha“.

-Saatsime EÜL siselisi e-maili teavitusega uutest postitustest koos soovitusena tutvuda ka Omanike Keskliidu juhi Priidu Pärna sundüürnike vastaste seisukohtadega nii Maalehes (17.06) kui ka EPL-s (21.06).

-ERR-i portaali Jupiteri lisas juulis EÜL juhatuse ja autorite survele oma programmi EÜL 2020./2021. a tehtud filmi „Omandireform 30“, režissöör Toomas Lepp.

6.Vikerraadios 31.07 saates „30“ andes intervjuud Toomas Sildamile tsiteeris Eesti Ekspressi peatoimetaja HHLuik EÜL juhatuse liiget Heimar Lenki – et Lenk ei soovi teada, kes oli maja eelmine omanik ja mis temast sai. Tsitaat näitab veenvalt peatoimetaja suhtumist kogu omandireformi probleemi ja sundüürnike staatussesse, seega ka sellesse, kui vaenulikult sundüürnikele valulist teemat Ekspressgrupi väljaannetes lahatakse.

Augustis

-Vikerraadios 6.08 T.Sildami taasiseseisvuse 30. a pühendatud saates diskuteerisid Indrek Neivelt ja Ardo Hansson, mh omandireformi–kõlas mõte, et omandireformi tehes polnud õige ignoreerida võlgu, mis lasusid enamikul kinnisvaral.

-Delfis 8.08 „Helve Särgava: tunnistagem viimaks sundüürnikele tekitatud kahju“ koos 275 kommentaariga, kus oma arvamuse kirjutasid ka aktiivsemad sundüürnikud. Särgava toetab Tallinna linnavolikogu aseesimehena volikogu liikmete/sundüürnike esindajate tööd sundüürnike kaitsel. Samuti tunnistab Särgava, et on lugenud meedias ilmunud EÜL liikmete kirjutisi.

-Pealinnas 9.08 Tallinna linna üürikomisjoni tutvustav artikkel, sõna saavad üürikomisjoni esimees Heli Hellamaa ja abilinnapea Eha Võrk. EÜL on aegajalt suunanud meie poole pöördunud just selle komisjoni poole, kuna sel on reaalset rohkem võimalusi inimeste abistamiseks, olles hea etapp kohtusse pöördumise asemel. Samasisulisi komisjone võiks Eestis rohkem olla, või siis peaks looma üleriigilise sama pädevuse ja võimkonnaga institutsiooni, nt majandusministeeriumi juurde.

-Eesti Päevalehes 14.08 Villu Päärti intervjuu „Ma ei uskunud, et elan selle aja üle“ Edgar Savisaarega, kus kõlas küsimus ka sundüürnike kohta–Savisaare väitel said sundüürnikud alguse Eesti Ülemnõukogu 20. augusti otsusest iseseisvuse õigusjärgluse tõttu.

-Vikerraadios selgus 19.08 mõjukaim peaminister–raadiokuulajad tuletasid meelde, et M.Laarist said alguse Eestit nõrgestavad reformid, sh omandireform.

Septembris

-Õhtuleht 2.09. Risto Tanner: „Sundüürnikud pole 30 aasta jooksul osaks saanud ebaõiglust unustanud“.

-Kesknädal 11.09 Vello Rekkaro artikkel „Vea tegid ametnikud“: meenutab sundüürnike tekitamist ametnike poolt.

-ETV Pealtnägijal 15.09 intervjuu EÜL töötaja Heimar Lenkiga 75. sünnipäeval.

-Õhtulehes 24.09 sisuturundus „Anarhiste ei saa valida“, kus esitletakse tekst „Rajame Turisti poodi kapitalismi ohvrite memoriaali, kus loetleme (kõigi teiste kõrval - EÜL) ka 100 000 sundüürniku nimed.“

[-ZOOM-is 30.09. juhtpoliitikute debatt, kõik esitasid küsimusi. Osalesid EÜL liikmed Tavi Nirk ja V.Rekkaro. Jüri Ratasele edastati säuts: „Sundüürnikud ootavad enne valimisi sõnumit! Palun saada see!“ Ratas vastas: „Vello küsib sundüürnike osas. ... Oleme igal aastal pöödnud sundüürnikke või üürnike liitu toetada eelarvest ja loodame, et suudame seda teha ka sel aastal eelarvest, kuigi need toetuse põhimõtted hakkavad muutuma ja tegevustoetust hetkel anda, tundub, et ei saa, vaatame edaspidi.“](#)

-Septembri aruandest jäi välja – LP 19.08. räägib teletorni kaitsja Jüri Joost: „Kõige raskem katsumus taasiseseisvunud Eestis oli see, kui mind üritati kuus aastat järjest mu kodust välja visata. ... Minu jaoks oli väga hirmus aeg, kui Eestis oli omandireform ja erastamisõigus anti teise ringi sugulastele. Ka mina olin nende hulgas, kelle kodu tahtsid ära võtta inimesed, kellel polnud minu koduga mingit sidet, vaid kes olid leidnud Saksamaalt tuttava ja üritasid seda ära kasutada.“

Oktoobris

-Kesknädal 4.10 Helle Kalda „Sundüürnikele osaks saanud ülekohtu saavad heastada KOV ametnikud“.

-ETV Pealtnägija 6.10 puuküürniku probleemile palus Eesti Päevaleht EÜL hinnangut: tegevjuht Urmi Reinde seisukoht 07.10 „Ka üürnikud vajavad kaitset omanike pahatahtlikkuse eest.“

-EPL,Õhtuleht 7.10 EÜL sisuturundus „Sundüürnik! Mõtle, enne kui lähed hääletama“

-Linnaleht 8.10 (Tallinn, Tartu, Pärnu, Ida-Virumaa) eesti/vene keeles EÜL sisuturundus.

-EPL 11.10 juhtkiri: Kas üürnikud vajavad erikaitset? Vastavad U.Reinde ja omanike keskkliidust Priidu Pärna, kes märgib, et võlaõigusseaduse „20 kehtivusaasta jooksul on lahenduse leidnud sundüürnike probleemid, elamuehituse tõttu on piisavalt pakkumises erinevaid üürikortereid ning Eestis on pretsedenditult kõrge eraomanduses olevate korterite arv.“

-EPL LP 29.10 Taavi Minniku tagasivaates Ada Lundveri elule: „1990-ndatel tabas nii Lundverit kui ka /Teet/ Kallast sama häda, mis kümneid tuhandeid eestlasi: ootamatult tuli välja, et nad ei olegi oma kodu peremehed...“ Kallase tsit: „... sattusime omandireformiga samasuguse sita sisse...“

-Kodulehel alates 29.10 sundüürnik Nina Savinova avalik kiri.

-Vikerraadios 30.10. Kaja Kärneri saatekülaline Juhani Püttsepp kasutas enda kohta min 12.40 sõna „sundüürnik“

-FB-s 30.10 grupis „ENSV – nostalgiline Nõukogude Eesti“ Margarita Voitease 85.juubeli teema ja tema sundüürnikustaatus, sõna võtab korduvalt Urmi Reinde.

Novembris

Kesknädala veebis alates 2.nov. 2021 avaldatud (koostöös üürnike liiduga) sundüürnik Nina Savinova avalik kiri President Alar Karisele, Riigikogu esimehele Jüri Ratasele ja peaminister Kaja Kallasele. (Sama kiri loetav alates 26. oktoobrist ka EÜL kodulehel).

-Kuni 29. nov (ehk üle seaduses fikseeritud aja) ei olnud ükski kõrge institutsioon pr Savinovale (vt p 1) vastanud. Autori meeldetuletusele reageeris esialgu vaid Jüri Ratasele adresseeritud kiri, millele Riigikogu majanduskomisjon vastas 30. nov. Selle vastuse pr Savinova kirjale avaldame samuti kodulehel, oodates enne ka teisi kohustuslikke vastuseid.

-Novembris täienes veeb www.kodueest.ee tegevjuhi Urmi Reinde ülevaatega EÜL delegatsiooni visiidist riigihaldusminister Jaak Aabi juurde.

-Vanemnõunik Vello Rekkarolt aktiivne suhtlus Eesti Päevalehega, saates sellele väljaandele ise artikli ja vahendades juhatuse liikme Thea Greppi osavõttu EPL arvamuskonkursist „Tuleviku juured on minevikus“ sundüürnike teemaga pealkirja all „30 aastat kodutu“.

-Head uudised Eesti Televisioonilt, kes pärast EÜL pikka võitlust (alates 2013 a!) sõlmis lepingu režissöör Toomas Lepaga ajakohastatud filmi „Omandireform 30“ näitamiseks ETV ekraanil.

Detsembris

-[Delfis 3.12 artikkel "Vello Rekkaro: Eesti kolmekümneaastase kodusõja ohvrid vajavad kiiresti kahjude tunnistamist ja heastamist", mis on saanud veerandtuhat kommentaari.](#)

-Õiguskantsler vastas tagasivalimise kinnitamisel

Riigikogu liikmete sundüürnikke puudutavatele küsimustele 15.12, vt RK stenogramm.

-ETV-s 19.12 kõrge vaadatavusega ajal pühapäeval kl 16:30 Toomas Lepa dokumentaalfilm „Omandireform 30“, film on sündinud koostöös EÜL-ga.

-Õhtulehes 21.12. EÜL-i sisuturunduslik tekst „Jõulud on kodused pühad! Kas ka omandireformis kodu kaotanud sundüürnikele?“, mille tekst ja kujundus valminud Heimar Lenki, Urmi Reinde ja OÜ Absoluutne koostöös.

-Aasta suurima tiraažiga Maalehe erinumber avaldas 23.12 EÜL-i sisuturundusliku jõulutervituse „Jõulud ei ole kodused pühad kodu kaotanud sundüürnikele!“ Materjal valminud üürnike liidu ja OÜ Absoluutne koostöös.

-Urmi Reinde algatas oma Facebooki kontol alates 19.12 arutelu ETV-s näidatud „Omandireform 30“ filmi kohta.

-Urmi Reinde Facebooki kontol jagas sundüürnik Ave Voolaid 29.12 Omanike Keskliidu esimehe Priidu Pärna samal päeval EPL/Delfis ilmunud artiklit rubriigis „Päeva teema“ – „Kes poliitikutest julgeks Nõmme pensionäridele öelda, et müü oma kodu ja koli mujale?“ Voolaid levitas sellega taas kord omandireformi teemat ning vallandas arutelu, mis autor Pärna algse mõtte kandis hoopis Eestis kinnisvaramaksu kehtestamise ideed.

III TEGEVUS AVALIKKUSES

-15.01 saatis EÜL kirja uusi koalitsioonikõnelusi pidavale erakonnale, kus on enim sundüürnike ning tavaüürnike toetajaid. Tuletasime meelde, et sundüürnike teema käsitlemine eelmise valitsuskoalitsiooni poolt loodud ekspertgrupis on lõpukorral ja EÜL vajab jätkuvalt Valitsuse toetust.

-Ekspertide grupp jõudis omandireformi mõjude uuringuga lõpptähtjaks (jaanuar 2021) valmis. EÜL-le tutvustati 28.01 esialgset kokkuvõtet, mis läheb täiendamisele. EÜL osales 4-liikmelise delegatsiooniga e-esitlusel Rahandusministeeriumis riigihaldusministri nõuniku korraldatud esitlusel kohal ning esitas oma argumendid. EÜL leiab, et eksperdid peaksid vaatama ära ka uuendatud versiooni 2013. a filmist „Verised majad“, uue pealkirjaga „Omandireform 30“ (valminud 2020 lõpus), mis on kavas pakkuda ETV-le. EÜL juhatus tegeleb läbirääkimistega filmi eksponeerimiseks.

-12. 02 EÜL juhatuse liige Heimar Lenk võttis kontakti riigihaldusministri bürooga teada saamaks, kuidas läheb ekspertide grupi aruande valmimine, mida EÜL esindajatele tutvustati 28. jaanuaril.

-22.02 EÜL vanemnõunik Vello Rekkaro saatis kirja riigihaldusministri büroole küsimusega, millal valmib ja menetletakse Valitsuse ekspertide aastapikkust tööd omandireformi mõjude uurimisel. Vastus saabus riigihaldusministri Jaak Aabi büroolt. Kinnitati, et eksperdid on oma töö esitanud 11.02.2021 ja ministeerium asub seda täpsustama ja tagasisidestama; jõutakse ka avalikustamiseni.

Juhatus liige H. Lenk võttis kontakti riigihaldusministri bürooga, kes kureerib Vabariigi Valitsuse ekspertide grupi tööd. Lenk palus saata uuringu tulemus kirjalikul kujul ka EÜL-le. Ministri büroo nõunik Risto Kask saatis 26.03 ühe osa ära, kinnitades, et kogu töö saab valmis lähiajal.

-29.03 kohtusid H.Lenk ja Vabariigi Valitsuse ekspertide grupi juht prof Erik Terk ERR-i stuudios Vikerraadios, väitlemaks grupi koostatud uurimuse tulemuste üle omandireformi mõjude kohta. Kohtumine otse-eetris oli H. Lengi idee ja initsiatiiv.

EÜL-ni on jõudnud informatsioon, et ekspertide grupi valminud töö ja selles sisalduvad ettepanekud esitatakse avalikkusele maikuu 2021.

-14. aprillil saatis riigihaldusministri büroo üürnike liidule kaua oodatud TLÜ teadlaste eksperthinnangu omandireformi mõjude kohta. Mahukas (205 lk A4 formaadis) dokument vajab nüüd sundüürnike poolset seisukohavõttu. Lähiajal jõuab materjal Vabariigi Valitsuse töölaualle. EÜL on meedias alustanud valminud dokumendi tutvustamist (H. Lengi artikkel Postimehes 29.04). Kavas on jõuda komisjoni loomiseni, mis reaalset hakkaks tegelema kompensatsiooni (teadlased ütlevad: valuraha) tingimuste ettevalmistamisega., millega oleks pidanud alustama juba aastaid tagasi, siis oleks tänaseks probleem lahendatud. Alles nüüd tunnistab teadlaste hinnang, et sellele elanikkonna grupile, kes ei saanud erastada oma elamispinda, tehti ülekohut.

-Vabariigi Valitsuse kabinetiõupidamise päevakorras oli 27. mail oli punkt 2 „Omandireformi sotsiaalsetest ja õiguslikest mõjudest“. Teema kandis ette riigihaldusminister Jaak Aab. Uuring tugines aprillis rahandusministeeriumile esitatud nn teadlastest koosneva ekspertgrupi analüüsile sundüürnike osast omandireformis. EÜL suhtles telefonitsi ekspertide grupi esimehe Erik Tergiga, saamaks teada asjade edasisest käigust.

-Üürnike liit jätkab koostööd rahandusministeeriumiga ekspertide uuringu edasiseks käsitlemiseks nii Valitsuses kui ka ühiskonnas laiemalt, aga ka sundüürnike organisatsioonis endas, tutvustades uuringut võimalikult laiale lugejaskonnale.

-Vabariigi Valitsuse esindajana andis omandireformi teemat kureeriv minister Jaak Aab avalikkusele mitu intervjuud teadlasuuringu kohta; samuti et sundüürnikele hakatakse Valitsuses raha otsima. Seoses ekspertide töögrupi uuringuga käis EÜL juhatus ka rahandusminister Keit Pentus-Rosimannuse vastuvõtul, et protsesside suunast Valitsuse sees rohkem teada saada. Uuringu „Omandireformi sotsiaalsetest ja õiguslikest mõjudest“ teema jätkub Valitsuses pärast KOV valimisi novembris 2021.

-Laialdaselt kuulati ka ekspertide grupi esimehe prof Erik Terki kahte pikka erastamise teemalist intervjuud Vikerraadiole saatesarjas „Eesti lugu“ 12. ja 19. juunil, sh sundüürnike tekkimist ja nende seni lahenduseta probleemide käsitlust.

-Pärast ekspertide grupi esimehe professor Erik Terki kahte pikka erastamise teemalist intervjuud Vikerraadiole saatesarjas „Eesti lugu“ 12. ja 19. juunil (eriti tähelepanuväärsed olid EÜL-le tema meenutused sundüürnike tekkimise ning lahenduste leidmise kohta) on EÜL tegelnud peamiselt teavitustööga, soovitanud neid saateid järelkuulata ja kommenteerinud Terki seisukohti nii telefonitsi, meilitsi kui ka Facebookis. Terve juulikuu vastas tegevjuht Urmi Reinde Facebooki kontol mitme sundüürniku küsimustele nii ekspertide grupi töö tulemuste, kompenseerimisvõimaluste kui ka ekspertide tööd kureeriva ministri Jaak Aabi plaanide kohta.

EÜL on kogu suve jooksul jaganud ja soovitanud ekspertide grupi uurimistööd lugemiseks ja levitamiseks; samuti oleme saatnud seda meiliga kõigile soovijale. Mõned sundüürnikud on ise otse võtnud prof Tergiga kontakti. Küsijale oleme vastanud, et Vabariigi Valitsus on lubanud tulla ekspertide koostatud uurimistöö juurde tagasi novembris 2021.

Suur huvi on TLÜ teadlasgrupi uurimuse vastu, mille valitsus ekspertidelt tellis. EÜL saadab selle igale küsijale, ja on juba varem saatnud meiliga liidu liikmete meiliaadresside siseringile. Osa sundüürnikke on käinud Sakala tn kontoris ja tahtnud teada, kuidas saab seda uuringut lugeda paberkandjal. EÜL-lt küsitakse tihti, mis pärast valitsuse arutelu novembris 2021 sellest teaduuuringust edasi saab ja laiemalt mis sellest kasu on, kui koalitsioonilepingus seda punkti ei ole, samuti ei kosta, et riigieelarves võiks leiduda rida kompensatsiooniteemaga edasi minemiseks.

Tänu TLÜ teadlasgrupi uurimusele on Vabariigi Valitsus võtnud päevakorda sundüürnikele kompensatsiooni maksmise küsimuse ja sellekohase regulatsiooni väljatöötamise. Teadlaste grupi rohkem kui aastapikkust tööd kureerinud riigihaldusminister Jaak Aab kohtus Eesti Üürnike Liidu juhatusega 27. oktoobril kompensatsiooniküsimuste täpsustamise eesmärgil, kuna ministri sõnul peab ta tegema Valitsusele vastava ettekande. Kõige raskemale küsimusele – kust võtta kompenseerimiseks raha? – on Valitsus enamvähem vastuse leidnud: omandireformi reservfondist, kus esialgsete arvutuste tulemusena peaks leiduma umbes 70 miljonit eurot. Kuna lahendus on alles pooltoores, ei pidanud EÜL vajalikuks edastada sellekohast pressiteadet, kuid saatsime Postimehele kokkuvõtte ministri juures arutatust ja sundüürnike seisukohtadest sellega

seoses. Postimees traditsiooniliselt sundüürnikest autorite kirjutisi eriti ei avalda, panime kirjutise üles EÜL kodulehele.

TLÜ teadlasgrupi uurimustulemusi on EÜL reklaaminud kõikvõimalikul moel: esitlenud kogu uurimistöö oma veebis, lisanud lingina väljasaadetavatele kirjadele, vastanud telefonitsi ja meilitsi suulistele küsimustele, tutvustades uuringu seisukohti laiemale ringile; samuti soovitanud, kuidas kogu tööd (205 lk A4) välja printida. EÜL-le teadaolevalt oli Vabariigi Valitsuse töökavas teadusuuringu arutelu Valitsuse istungil novembrikuus. Samuti pidi Rahandusministeerium välja töötama lahendused, kuivõrd ja mil viisil sundüürnikele kompensatsioone maksta – alandava ning naeruväärse valurahaga, mille eest uut kodu osta ei saa, üürnike liit ei nõustunud. Sundüürnikud on hakanud huvi tundma teadlasrühma rahastamise vastu – avalikult on teada, et uuring „Omandireformi mõjud...” maksis 191 000 eurot, kuid selles summas pidid sisalduma ka tutvustavad konverentsid, pressitöö ning arutelud, isegi rahvusvaheline tase. Peale uuringu valmimist on see avalikkuses peaaegu täiesti kalevi alla pandud (nt ükski meediaväljaanne ei kajastanud EÜL pressiteadet pärast visiiti rahandusministri juurde; Postimees ei avaldanud EÜL poolset ülevaadet kohtumiselt riigihaldusministriga).

Detsembris ootasid sundüürnikud teavet Vabariigi Valitsuse istungi kohta, kus pidi arutatama TLÜ teadlasgrupi uurimustulemusi ja pakutama lahendusi. Kahjuks seda ei tehtud. EÜL on uuringut omalt poolt levitanud kõikvõimalikul moel, viimati jõululäkitustes (vt sisuturunduslikud leheküljed Õhtulehes 21.12 ja Maalehes 23.12).

Inimesed on juba pahased, et suur ja kallis uuring (Valitsus eraldas 2019. aasta lõpus 191 000 eurot) on maha vaikitud ja tegusid ei järgne. Samuti on teadlasgrupp ise olnud passiivne oma tulemusi tutvustamast, kuigi raha selleks oli eraldatud.

Sundüürnikud küsivad, kellele esitada küsimus rahakulutuse õiguslikkuse kohta, kas kõik eesmärgid on täidetud (pressikonverents, rahvusvaheline konverents, Valitsuse arutelu jm).

Uurimisrühma juht prof Erik Terk on tutvustanud uuringud Rahvusringhäälingus ja meedias, kuid Valitsuselt ei ole tulnud tuge. Aasta lõpus uurisid aktiivsemad sundüürnikud, kas prof Terkiga võiks ka otse ühendust võtta ja talle konkreetseid küsimusi esitada.

IV KODULEHE TÄITMINE

EÜL koduleht www.kodueest.ee toimib ja töötab. Jaanuaris üles pandud Stolitsale saadetud omandireformi teemaline artikkel, autor EÜL liige ja kauaaegne tõlk Irina Kostromina (venekeelsetel sundüürnikel on raske tutvuda ainuüksi eestikeelse kodulehega, venekeelne autor on neile toeks teemaga kursis olemiseks).

Märtsis alustas EÜL kodulehe korrastamist, et arhiiv ja rubriigid oleksid pärast nelja-viie aasta pikkust kasutamist ülevaatlikumad ning kättesaadavamad. Samas lisati uued postitused – eelkõige pandeemiapiirangute kohta vastuvõtude ajutise peatamise puhul; aga ka märtsis avalikkuses tihedalt ilmunud meediamaterjalid (Delfi, Päevaleht). Samuti EÜL endapoolne selgitus ekspertide grupi töö avalikustamise kohta, kuna oli rohkesti telefonikõnesid ühe ja sama küsimusega – mis on grupi tulemus?

Aprillis kajastas koduleht mitut avalikkuse teavitust – meedias kõlas sundüürnike teema korduvalt. Samuti alustas EÜL koostöös kodulehe kujundajaga veebi vanemate materjalide korrastamist ja uuendamist. Koduleht töötab eesmärgikindlalt, seal esitletud materjalid ärgitavad inimesi EÜL bürooga kontakti võtma. Huvilised leiavad sealt samuti esmase teabe kontaktide näol.

Mais lisati kodulehele EÜL nõuniku Vello Rekkaro kirjutis „Kuldreegel: Ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehtaks.“, mis ilmus Kesknädala veebis ja oli kantud omandireformi saabuva 30. aastapäeva meeleoludest 13. juunil 2021.

Koduleht jätkab nii laiemal avalikkusel kui ka sundüürnike teavitamist uute arengutega vanades teemades, aga ka tavaüürnike teavitamist kontaktide jm teabe näol. Tavüürnikud peamiselt helistavad või meilivad.

Juunis lisandusid kodulehele 9. juunil Õhtulehes ilmunud Heimar Lenki artikkel, 11. juunil ilmunud Jaak Aabi kommentaar sellele ja 11. juunil Postimehes ning Õhtulehes ilmunud EÜL poolt ostetud sisuturunduslikud leheküljed omandireformi 30. aastapäevaks. Kodulehel ilmusid ka pressiteade ja foto Liidu juhatuse visiidist rahandusministri juurde, „Pentus-Rosimannus mõistab sundüürnike muret“. EÜL juhatuses on vaidluse all Omanike Keskliidu esimehe Priidu Pärna ärritunud seisukohavõtude eksponeerimine EÜL kodulehel vastukaaluks EÜL enda artiklitele Maalehes ja Eesti Päevalehes – kas need peaksid olema üleval üürnike kodulehel? Üldine EÜL seisukoht on, et omanikega pole EÜL-l ühistemat, mida arutada, sest EÜL partner on ainult Eesti Vabariik, mitte Omanike Keskliit.

Kodulehele jõudis EÜL hea koostööpartneri kirjanik Reet Kudu uue raamatu tutvustus, mis käsitleb sundüürnike teema tekkimist Eestis ja selle mõju inimeste kogu edasisele elule.

Kuna materjali oli palju ning ees on n-ö tühjemad suvekuud, jäi juulikuusse täiendamiseks veel Heimar Lenki artikkel 17.06 Maalehes ning 17.06 Lääne Elus ilmunud Jaak Aabi intervjuu „Valitsus otsib sundüürnikele raha“.

Juulis täienes koduleht Heimar Lenki juunis ilmunud Maalehe artikliga ning Jaak Aabi samuti juunis levinud intervjuuga „Valitsus otsib sundüürnikele raha“ – kuna oli karta puhkuste aegset vaikelu, siis jätsime need programmilised kirjutised eraldi suviseks eksponeerimiseks, et neile enam tähelepanu juhtida, kuna juunis omandireformiseaduse 30. aastapäeva paiku oli meediakajastus silmatorkavalt suur. Juulis jõudis kodulehele ka teavitus, et EÜL koostööpartneri ARTE Film OÜ-s valinud režissöör Toomas Lepa ning EÜL juhatuse liikme Heimar Lenki ühistööna valminud filmi „Omandireform 30“ jõudis ERR portaali Jupiter – aga veel mitte ERR-i põhiprogrammi.

Augustis täiendasime kodulehte Helve Särgava 8. augustil Delfi portaalis ilmunud artikliga „Helve Särgava: tunnistagem viimaks sundüürnikele tekitatud kahju“, mis tekitas suurt vastukaja.

EÜL juhatuse liige Heimar Lenk on jätkuvalt tegelnud ETV-s võimaluse otsimisega, et ka *prime time* ajal ja seoses Eesti taasiseseisvuse 30. aastapäevaga näidata EÜL ja Arte OÜ-ga koostöös valminud filmi „Omandireform 30“ – EÜL-e on antud positiivseid lubadusi. Nimetatud teos ja ka paar varasemat omandireformist tehtud filmi on üles laetud ka kodulehele.

30. augustil lõppes leping EÜL tellitud filmi „Omandireform 30“ eksponeerimiseks Jupiteri kanalis. Salvestasime selle EÜL kontori arvutisse ja film on ühtlasi eksponeeritud kodulehel YouTube lingina. Pooleli on läbirääkimised ETV-ga, et näidataks seda filmi Eesti avalik-õiguslikul telekanalil.

Oleme asunud täiendama kodulehel EÜL „Väljaannete“ rubriiki, kuhu on kavas üles panna raamatute pdf-d ja kaanepildid koos sissejuhatava tekstiga (tekstid juba kodulehel olemas). EÜL on välja andnud kokku 6 raamatut, neid võiks kõiki võimalusel eksponeerida www.kodueest.ee lehel.

Oktoobris läksid „Väljaanded“ alarubriiki üles lingid kõigi kolme sundüürnike teemal tehtud filmiga – „Verised majad“ 2013, Maria Aua autorifilm „Sundüürnik“ 2016 ning 2020. a film „Omandireform 30“. Samuti kajastub kodulehel nüüd kõigi EÜL paberväljaannete (raamatud, brošüürid) loetelu. Jätkub üleslaetud materjali jaoks illustratsioonide otsimine ja eksponeerimine.

Jätkuvalt kestavad läbirääkimised ETV-ga, näitamaks 2020. a filmi ETV-s kui avalik-õiguslikus telekanalis.

Novembris kodulehel esitletud valgevenelanna -Nina Savinova avalik kiri kõrgetele riigiametnikele (Karis, Ratas, Kallas), hetkel vastuste ülespanemise ootel. Samuti on koduleht täienenud ülevaatega EÜL esindajate visiidist riigihaldusministri juurde, enne kui minister pidi minema valitsuse istungile teadlasgrupi uurimistöö järelduste ja kompensatsiooni mehhanismi teemaga.

Detsembris üles pandud EÜL vanemnõuniku Vello Rekkaro artikkel Delfis „Eesti kolmekümneaastase kodusõja ohvrid vajavad kiiresti kahjude tunnistamist ja heastamist“.

Suur töövõit EÜL-le oli 2013. aasta dokfilmi „Verised majad“ uusversiooni (2020/2021) „Omandireform 30“ linastus *prime time* ajal 19.12 ETV-s – kodulehele läks reklaamtutvustus näidatavale filmile, lisaks on ka film ise kodulehel jätkuvalt vaadatav.

Novembris kodulehel esitletud Nina Savinova avalik kiri kõrgetele riigiametnikele sai Alar Kariselt ja Jüri Rataselt tõi aasta lõpus küll vastused, kuid EÜL koos Nina Savinovaga ootab vastust ka Kaja Kallaselt. 2022. aasta alguses avalikustati vastused nii eesti kui ka vene keeles kodulehel. Peaminister Kaja Kallaselt vastust ei tulnud.

Koduleht töötab tõhusalt avalikkuse teavitamise nimel nii sundüürnike kui ka tavaüürnike teemadel kontaktide jm teabena. Kodulehel on pidevalt ülal liidu kontaktid, mida kaudu saab EÜL-lt nõu küsida ja infot hankida. Kodulehte haldasid 2021. aastal OÜ- SpinTek ja OÜ Absoluutne.

B Eesti Üürnike Liit, tegevusaruanne 2021. a.

Aruanne 50 000 eur toetust Riigikogult (vahendaja justiitsministeerium)

ARUANNE

Lepingu nr:

Aruanne 2021. a riigieelarvelise toetuse 50 000.- EUR kasutamise lepingu täitmise kohta. Leping sõlmitud Justiitsministeeriumi kantsleri käskkirja nr 6 / 16.02. 2021.a. ja selle Lisas 2 toodud tingimustel. Lepingu pakkumusele nõustumus esitatud 23.02.2021.a.

Aruande esitaja:

MTÜ Eesti Üürnike Liit

Toetuse kasutamise periood:

1.jaanuar 2021 – 31.detsember 2021

1.Läbiviidud tegevuste kirjeldus

1.1 Eesti Üürnike Liit (edaspidi Liit) jätkas 2021. aastal oma 27. tegevusaastat,

teostades kõiki varasemaid põhitegevusi esiteks omandireformist tulenevate sundüürnike kompenseerimise eesmärgil; aga teiseks järjest enam asudes tavaüürnike kaitsele lepingulistest suhetes kinnisvaraomanikega võlaõigusseaduse mõistes.

Peamisteks tegevusteks olid aktiivsus avalikkuses, töö meedias, juriidiline nõustamine vastuvõttudel ja telefonikonsultatsioonid, e-nõustamine, kirjade koostamine riiklikele institutsioonidele. Seoses pandeemilise olukorraga oli vähem avalikke üritusi, kuid siiski said läbi viidud kõik vajalikud koosolekud, kohtumised teadlaste ning poliitikutega ning sundüürnike teemalise dokumentaalfilmi „Omandireform 30“ läbivaatused filmi ettevalmistamisel.

Olulisimaks tegevuseks oli koostöö Tallinna Ülikooli teadlasgrupiga, kes viis läbi Vabariigi Valitsuse tellitud uuringu „Omandireformi sotsiaalsed ja õiguslikud mõjud“. Uuringu tulemustest lähtuvalt kohtus Liit riigihaldusminister Jaak Aabiga ja olime pidevas kontaktis tema bürooga; rahandusminister Keit Pentus-Rosimannusega ning õiguskantsler Ülle Madisega; samuti kontakteeruti Riigikogu esimehe Jüri Ratasega. Suurt toetust avaldasid Liidu ettevõtmistele Riigikogu liikmed Marika Tuus-Laul ja Oudekki Loone, tänu nende toetusele sai Liit tõrgeteta viia ellu oma põhitegevusi.

Liit toetas kõigiti sundüürnik Nina Savinova aktsiooni „Avalik kiri Alar Karisele, Jüri Ratasele, Kaja Kallasele“ (26.10.2021), ning saadi korrektsed vastused Riigikogult ja Vabariigi Presidendi kantseleilt, küll aga kahjuks mitte peaminister Kaja Kallase büroolt vaatamata korduvatele meeldetuletustele. Rõõm oli lugeda uue presidendi Alar Karise vastusest, et ta loodab „siiralt, et leitakse lahendus, mis oleks kõigile rahuldav ja õiglane“.

Seoses kohalike omavalitsuste valimistega 2021. a oktoobris tegi Liit meediapöördumise „Sundüürnik! Mõtle, enne kui lähed hääletama!“, ilmus Eesti Päevalehes 7.10.2021, Õhtulehes 7.10.2021 ja Linnalehtedes nii eesti kui ka vene keeles 8.10.2021.

Kohalike omavalitsuste seas on Eesti Üürnike Liidul parim koostöö olnud Tallinna linnavalitsusega. Liit osaleb aktiivselt pealinna linnaosade eluasemekomisjonide töös.

Tänu 2021. a riigieelarvelisele rahastusele 50 000 eur sai Üürnike Liit teha teavitustööd üle terve Eesti, nõustades ka väiksemates omavalitsustes elavaid üürnikke. (Kui riigieelarveline rahastus puudub, et pea Liit üleriigilisi üürnikke nõustama, piirdudes oma töös vaid Tallinnas elavate üürnikega.)

Kokkuvõtteks, peamine Liidu tegevus on olnud asjaomaste ametnike ning poliitikute surveamine ning koostöö eesmärgiga muuta omandireformi tagajärjed õigusriigi päraseks, lõpetamaks sundüürnike kui ebaõiglaselt koheldud elanikkonna grupi ülekohtune kohtlemine Eesti Vabariigis ja neile tekitatud nii materiaalse kui ka moraalse kahju kompenseerimine.

1.2 Üürnike Liit töötas läbi Tallinna Ülikooli teadlaste töörühma (juht professor Erik Terk) koostatud uuringu „Omandireformi sotsiaalsed ja õiguslikud mõjud“, 205 lk, valminud 2021. a.

Ekspertide hinnang omandireformi mõjudele oli ühene – ülekohut on tehtud ja sundüürnikele tuleb nende kahjud kompenseerida. Uuringu teostamiseks eraldas Vabariigi Valitsus 2019. a. novembris 191 000 eurot. Lõpparuanne esitati riigihaldusministri büroole ja uuringu põhipunkte ja -järeldusi tutvustati videokohtumisel ka Üürnike Liidu juhatusel.

Uuringu tulemusi arutati Vabariigi Valitsuse kabinetistungil maikuu 2021 ja lubati meetmete paketi juurde jõuda novembris 2021. Kahjuks on paketi edasine arutelu Valitsuse tasemel takerdunud ja lükkunud edasi 2022. aastasse. Samas ei ole kuhugi kadunud sundüürnike (eriti sundüürnike noorema põlvkonna) õigustatud nõudmised ning kontakti võetakse riigi eri institutsioonidega väljaspool Liitu ka omaalgatuslikult üksikisikute tasemel.

Liit on oma auditooriumit informeerinud kõigist sammudest, sh ekspertide uuringu käekäigust EÜL kodulehel www.kodueest.ee

Sundüürnike üle-eestiline huvi uuringu tulemuste ja selle võimaliku ellu rakendamise vastu on ülisuur.

1.3 Avalikkusele suunatud tegevus

Sisuturunduslike materjalide edastamine meediale on eriti tänuväärne teavitamisvõimalus pandeemiaolukorras, kui suuri üritusi ei saa korraldada. Aga toimivad ka pressiteated, artiklite koostamine, kodulehe täitmine, kirjavahetus ametlike institutsioonidega, avalike kirjade koostamine/saatmine, pöördumised riiklike institutsioonide poole (Presidendi kantselei, Stenbocki maja, Riigikogu, Õiguskantsleri büroo, ministriumid). Töötab koduleht www.kodueest.ee.

1.3.1 Meediaväljaannetes, nii portaalides kui ka paberkandjatel, raadios ja televisioonis, aga ka sotsiaalmeedias on Liidu nimel 2021. aasta jooksul sõnavõttudega korduvalt esinenud kõik juhatuse liikmed Heimar Lenk, Thea Grepp ja Urmi Reinde, ning vanemnõunik Vello Rekkaro. Samuti on EÜL juhtide artiklid ilmunud kodulehel.

1.3.2 Lisaks EÜL juhatuse ja töötajate meediasuhtlusele on tänu Liidu poolsele survestamisele ja aktiivsusele ilmunud rohkesti sõnavõtte ühiskonna teistelt liikmetelt. Eesti Päevalehe veebis võttis 19.02 MTÜ Kristine Üürnike Ühenduse nimel sõna EÜL liige Henn Leetna: „Sundüürnike eestkõneleja: Keskerakond ei täitnud sundüürnikele antud programmilist lubadust“, kus meenutas EV Valitsuse majandusministri Jaak Leimanni esinemist Riigikogus 1997. a, kus ta tunnistas, et riik on sundüürnike ees võlgu, ja et see oli esimene ja viimane kord, kus Vabariigi Valitsuse tasemel on tunnistatud sundüürnikele tehtud ülekohut.

1.3.3 EPL/Delfi avaldas 25.03 (paberil LP 26.03.) ajakirjanik Vahur Kooritsa materjali „30 aastat hiljem. Sundüürnikud võivad saada kodukaotuse eest valuraha.“, milles saavad sõna uuringut juhtinud Tallinna ülikooli professor Erik Terk, riigihalduse minister Jaak Aab, üürnike liidu tegevjuht Urmi Reinde ja EÜL juhatuse liige Heimar Lenk.

1.3.4 Eelnimetatud Kooritsa artiklile kirjutas vastulause Heimar Lenk sõnumiga – ülekohtu heastamine ei saa tekitada uut ülekohut – ilmus 27.03 Delfi/EPL portaalis ja 29.03 EPL paberkandjal.

1.3.5 Vikerraadios ajakirjanik Lauri Variku intervjuu 29.03 Erik Tergi ja Heimar Lengiga. Kuulajad said vastata küsimusele: „Kas sundüürnikud peaksid saama riigilt hüvitist?“.

1.3.6 Poliitik Raimond Kaljulaid kirjutab Õhtulehes 13.05 „Kas tõesti lubame müüa muuseume ja kohtumaju“: „Nüüd aga osaleb Keskerakond koos Reformierakonnaga uue aastatuhande suurima erastamisskeemi punumises, samal ajal on erakond sundüürnike eest võitlemise unustanud.“

1.3.7 EÜL pressiteade „Pentus-Rosimannus mõistab sundüürnike muret“ koos fotoga EÜL juhatuse visiidist rahandusministri juurde.

1.3.8 Õhtulehes 11.06 repliik „Jaak Aab: Võimalikuks lahenduseks sundüürnike probleemile võib saada heastamismeede“.

1.3.9 Vikerraadio sarjas „Eesti lugu“ saatejuht Piret Kriivan ja prof. Erik Terk omandireformi problemaatikast ning ekspertide uuringust 12.06 ja 19.06.

1.3.10 Maalehes 17.06 ajakirjanik Silja Lättemäe intervjuu „Priidu Pärna: peaksime sundüürnikelt andestust paluma omandireformiga tekitatud kahju eest.“

1.3.11. Ajalehes Lääne Elu 17.06 artikkel „Jaak Aab: Valitsus otsib sundüürnikele raha“

1.3.12 EPL/Delfis seoses 30. a ORAS-e jõustumisega 21.06 juhtkirj „Priidu Pärna: sundüürnikke ja õigusjärgseid omanikke vastandades lõhestame ühiskonda“ – ilmne viide sellele, et Üürnike Liidu aktiivne tegevus on sõna võtma sundinud ka Omanike Keskliitu.

1.3.13 EÜL hea koostööpartneri kirjanik Reet Kudu omandireformi puudutava raamatu „Õhusuudlused katkukaarel“ reklaam Nelli Teatajas ja EÜL kodulehel.

1.3.14 ERR-i portaali Jupiter lisas juulis EÜL juhatuse ja autorite survele oma programmi EÜL 2020/2021. a. tehtud dokumentaalfilmi „Omandireform 30“, režissöör Toomas Lepp, stsenaaristid Heimar Lenk ja Peeter Järveld.

1.3.15 Maalehes 1. juulil intervjuu „Edgar Savisaar: aeg on praegu üksluine ja igav. Midagi ei juhtul“, kus Heimar Lenk vestleb endise peaministri ja kauaaegse Tallinna linnapeaga. Lenk küsis Keskerakonna platvormi ja seal sisalduvate põhimõtete kohta eelolevatel KOV valimistel, sh omandireformi ülekohtu heastamisest – Savisaar vastab, et kahjuks on Keskerakond nüüd need teemad unustanud ja „mühinal lähenenud Reformierakonnale. Kas see on hea või halb, ma ei tea.“

1.3.16 Vikerraadios 31.07 saates „30“ andes intervjuud Toomas Sildamile tsiteeris Eesti Ekspressi peatoimetaja H.H.Luik EÜL juhatuse liiget Heimar Lenki – et Lenk ei soovi teada, kes oli maja eelmine omanik ja mis temast sai. Tsitaat näitab veenvalt peatoimetaja suhtumist kogu omandireformi probleemi ja sundüürnike staatussesse, seega ka sellesse, kui vaenulikult sundüürnikele valulist teemat Ekspressgrupi väljaannetes (ja tihti kogu Eesti meedias) lahatakse.

1.3.17 Kanal 2 saates Kodutunne (10.07) sundüürniku perekonna sunnitud lahkumine oma kodust.

1.3.18 Vikerraadios 6.08 T.Sildami taasiseseisvuse 30. a pühendatud saates diskuteerisid Indrek Neivelt ja Ardo Hansson, – kõlas mõte, et omandireformi tehes polnud õige ignoreerida võlgu, mis lasusid enamikul kinnisvaral.

1.3.19 Delfis 8 08 „Helve Särgava: tunnistagem viimaks sundüürnikele tekitatud kahju“ koos 275 kommentaariga, kus oma arvamuse kirjutasid ka aktiivsemad sundüürnikud. Särgava toetab Tallinna linnavolikogu aseesimehena volikogu liikmete/sundüürnike esindajate tööd sundüürnike kaitsel. Samuti tunnistab Särgava, et on lugenud meedias ilmunud EÜL liikmete kirjutisi.

1.3.20 Pealinnas 9.08 Tallinna linna üürikomisjoni tutvustav artikkel, sõna saavad üürikomisjoni esimees Heli Hellamaa ja abilinnapea Eha Võrk. EÜL on suunanud meiega kontakti võtnud tavaüürnikke just selle komisjoni poole, kuna sel on reaalselt rohkem võimalusi inimeste abistamiseks, olles hea etapp kohtusse pöördumise asemel.

1.3.21 Eesti Päevalehes 14.08 Villu Päärti intervjuu „Ma ei uskunud, et elan selle aja üle“ Edgar Savisaarega, kus kõlas küsimus ka sundüürnike kohta – Savisaare väitel said sundüürnikud alguse Eesti Ülemnõukogu 20. augusti otsusest iseseisvuse õigusjärgluse tõttu.

1.3.22 Vikerraadios selgus 19.08 mõjukaim peaminister – raadiokuulajad tuletasid meelde, et M.Laarist said alguse Eestit nõrgestavad reformid, sh omandireform. Aktiivsed helistajad ka sundüürnikud ise.

1.3.23 Ajalehes Pealinn 17.08 analüüs „Järgmise kümnendi üks olulisemaid eesmärke Eestile peaks olema lõhestumise ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamine ning vaesuse leviku piiramine“, kus sotsioloog Iris Pettai nendib viimasel 30 aastal tehtu kohta: „Mida oleks saanud teha sootuks teisiti, on kindlasti omandireform, mille tagajärjel tekkis suur hulk sundüürnikke.“ Samas lehes nimetab Arnold Rüütel taasiseseisvunud Eesti kõige valusamate õppetundide seas esimesena omandireformi.

1.3.24. LP 19.08. räägib teletorni kaitsja Jüri Joost: „Kõige raskem katsumus taasiseseisvunud Eestis oli see, kui mind üritati kuus aastat järjest mu kodust välja visata. ... Minu jaoks oli väga hirmus aeg, kui Eestis oli omandireform ja erastamisõigus anti teise ringi sugulastele. Ka mina olin nende hulgas, kelle kodu tahtsid ära võtta inimesed, kellel polnud minu koduga mingit sidet, vaid kes olid leidnud Saksamaalt tuttava ja üritasid seda ära kasutada.“

1.3.25 Õhtuleht 2.09 Risto Tanner „Sundüürnikud pole 30 aasta jooksul osaks saanud ebaõiglust unustanud“.

1.3.26 Õhtulehes 24.09 sisuturundus „Anarhiste ei saa valida“, kus esitletakse tekst „Rajame Turisti poodi kapitalismi ohvrite memoriaali, kus loetleme (kõigi teiste kõrval – EÜL märkus) ka 100 000 sundüürniku nimed.“

1.3.27 Kesknädal 4.10 Helle Kalda „Sundüürnikele osaks saanud ülekohtu saavad heastada KOV ametnikud“.

1.3.28 ETV Pealtnägija 6.10 puuküürniku probleemile palus Eesti Päevaleht EÜL hinnangut: tegevjuht Urmi Reinde seisukoht 7.10 „Ka üürnikud vajavad kaitset omanike pahatahtlikkuse eest.“

1.3.29 EPL 11.10 juhtkiri: „Kas üürnikud vajavad erikaitset?“ Vastavad Urmi.Reinde ja Omanike Keskkliidu juht Priidu Pärna, kes märgib, et võlaõigusseaduse „20 kehtivusaasta jooksul on lahenduse leidnud sundüürnike probleemid, elamuehituse tõttu on piisavalt pakkumises erinevaid üürikortereid ning Eestis on pretsedenditult kõrge eraomanduses olevate korterite arv.“

1.3.30 LP 29.10 Taavi Minniku tagasisivaates Ada Lundveri elule: „1990-ndatel tabas nii Lundverit kui ka /Teet/ Kallast sama häda, mis kümneid tuhandeid eestlasi: ootamatult tuli välja, et nad ei olegi oma kodu peremehed...“ Kallase tsitaat: „... sattusime omandireformiga samasuguse sitta sisse...“

1.3.31 Kodulehel www.kodueest.ee alates 29.10 sundüürnik Nina Savinova avalik kiri (26.10) Presidendile, Peaministrile ja Riigikogu esimehele. Alates 2.11 avaldatud ka Kesknädala veebis. Vastused saanud Presidendilt ja Riigikogult.

1.3.32 Vikerraadios 30.10. Kaja Kärneri saatekülaline Juhani Püttsepp kasutas enda kohta mõistet „sundüürnik“ (12.40 minutil)

1.3.33 FB-s 30.10 grupis „ENSV – nostalgiline Nõukogude Eesti“ Margarita Voitese 85.juubeli teema ja tema sundüürnikustaatus, paljud võtavad sõna, sh korduvalt Urmi Reinde.

1.3.34 Novembris EÜL osavõtt Eesti Päevalehe arvamuskonkursist. Vello Rekkaro vahendas juhatuse liikme Thea Greppi osavõtu konkursist looga sundüürnikest „Tuleviku juured on minevikus“ pealkirja all „30 aastat kodutu“.

1.3.35 Novembris Eesti Televisioon, kes pärast EÜL pikka võitlust (alates 2013 a!) sõlmis lepingu režissöör Toomas Lepaga filmi „Omandireform 30“ näitamiseks ETV ekraanil, lubas seda teha lähiajal.

1.3.36 Õhtulehes Viljar Voog (26.05: „Kas noorte koduost läheb keerulisemaks?“) KredExi käenduse andmisega omafinantseeringu rahastamisel: „Käendust saavad näiteks missioonil käinud kaitseväe veteranid või sundüürnikud ...“ EÜL kommentaar – seda teavet tuleks rohkem meedias võimendada, et sundüürnikuna saaks soodsamalt laenu, ning kuidas seda staatust tõestada.

1.3.37 Õiguskantsler Ülle Madise vastas tagasivalimise kinnitamisel Riigikogu liikmete sundüürnikke puudutavatele küsimustele 15.12, vt RK stenogramm.

1.3.38 ETV-s 19.12 kõrge vaadatavusega ajal EÜL poolt tellitud ja rahastatud Toomas Lepa dokumentaalfilm „Omandireform 30“. EÜL püüdis seda filmi suruda ETV ekraanile alates 2013. aastast (tookord nime all „Verised majad“), lõpuks pärast mõningast ümbertegemist õnnestus 2021.a. Urmi Reinde Facebooki kontol filmi arutelu.

1.3.39 Urmi Reinde Facebooki kontol jagas sundüürnik Ave Voolaid 29.12 Omanike Keskliidu esimehe Priidu Pärna samal päeval EPL/Delfis ilmunud artiklit rubriigis „Päeva teema“ – „Kes poliitikutest julgeks Nõmme pensionäridele öelda, et müü oma kodu ja koli mujale?“ Voolaid levitas sellega taas kord omandireformi teemat, vallandades arutelu.

1.4 Koostöös OÜ-ga Arte uuendati dokumentaalfilm „Omandireform 30“. (Varasem versioon „Verised majad“ 2013.a) Salvestati värsked intervjuud ja täiendati esinejate spektrit. Film jõudis EÜL pikaaegse töö võiduna aasta lõpus ETV ekraanile.

Film on eksponeeritud ka EÜL kodulehel. Samuti on www.kodueest.ee võimalik vaadata filmi esialgset versiooni „Verised majad“ (mis keskendub enam teistes Ida-Euroopa riikides läbi viidud omandireformile). Ning kodulehel on nähtav ka sundüürnike noorema põlvkonna esindaja Maria Aua tudengifilm „Sundüürnik“.

1.5 Omandireformiseaduse 30. aastapäeva tähistamine.

13. juunil 1991 võeti Eestis vastu omandireformi seadus (st veel Nõukogude Liidu eksisteerimise ajal). Seaduse mitmekümne kordsete tasakaalustamata paranduste järel tekkis riigis tuhandeid eriti jõhkral viisil kodudest välja aetud perekondi. Liit tähistas aastapäeva sisuturunduslike artiklite ja laiema osaliste koosseisuga koosolekuga 11. juunil.

13.06 kuupäeva on Liit igal aastal tähistanud, pidades vajalikuks kogu ühiskonnale meenutada, et küüditamise kõrval on ka teine represseeritud ühiskonna grupp – sundüürnikud, kelle küsimus tuleb õigusriigile kohaselt lahendada.

1.6 Sisuturunduse võidukäik.

Seoses pandeemiaga kasutas Üürnike Liit võimalust teha rahvarohkete ürituste asemel aktiivset sisuturundust, ostes meedias lehekülgi omapoolsete seisukohtade esitamiseks ja ühiskonnaelus kaasaraakimiseks. Esitame ülevaate.

1.6.1 Postimehes ja Õhtulehes 11.06 Liidu üle A3 lehekülje artiklid „Kersti Kaljulaid, Jüri Ratas, Kaja Kallas – nõuame õiglast hüvitist!“

1.6.2 EPL-s ja Õhtulehes 7.10 EÜL sisuturundus „Sundüürnik! Mõtle, enne kui lähed hääletama!“

1.6.3 Linnalehtedes 8.10 (Tallinn, Tartu, Pärnu, Ida-Virumaa) eesti/vene keeles EÜL sisuturundus (vt p 1.6.2).

1.6.4 Õhtulehes 21.12. EÜL-i sisuturunduslik tekst „Jõulud on kodused pühad! Kas ka omandireformis kodu kaotanud sundüürnikele?“.

1.6.5 Aasta suurima tiraažiga Maalehe erinumber avaldas 23.12 EÜL-i sisuturundusliku jõulutervituse „Jõulud ei ole kodused pühad kodu kaotanud sundüürnikele!“

Liit jääb seisukohale, et sisuturunduse mõte on kahtlemata otsesuhtluses, et mitte lootma jääda ajakirjanduse vahendamisele, mis tihti peale on subjektiivne ja isegi pahatahtlik.

Sisuturunduslikud tööd on valminud Üürnike Liidu juhatuse ja OÜ Absoluutne (kujundusvaldkond) koostöös.

1.7 Töö allikatega

Avalikkuses ilmunud omandireformi teemaliste käsitletuste kogumine, läbitöötamine, töö autoritega, arhiveerimine, sotsiaalmeediaga kursuse hoidmine. Ametlike dokumentide ja algallikate uurimine. Riigikogu istungite (1991 – 2021) stenogrammides sisalduva sundüürnike puudutava materjali süstematiseerimine ja vajadusel tsiteerimine. Oluliste seisukohtadega esinenud inimestega otsekontakti loomine.

1.8 Kodukontori kasutamine

Liidu kollektiiv on riigitoetuste abil täielikult korrastanud oma arvutipargi, kõik võimalused kontorist eemal töötamiseks on loodud. Kuigi see on märgatavalt pikendanud tööaega, nt telefonidele ja meilidele vastamine ei pruugi mahtuda tööaja piiresse, on peamine, et töö tehtud ja tulemused näha, miski ei jää venima.

1.9 Kodulehe aktiivsemaks muutmine

Sundüürnike laia ringi teavitamine uudistest omandireformi ülekohtu eest võitlemisel poliitikas ja avalikkuses. Tavüürnikele suunatud materjalide lisamine. Tagasiside rahuldav.

1.10 Üürnike nõustamine

Nõustamine toimub Liidu büroos kohapeal, telefonis ja meilitsi. Kokku oli Liidul 2021. a. 749 kontakti (võrdluseks – 2020.a 888 kontakti), neist paljud korduvad kontaktid. Sundüürnike ja üürnike muredele reageerimine, küsimustele vastamine, probleemide lahendamine on Eesti Üürnike Liidu olemise alus.

2. Tegevuste olulisemad tulemused

Esiteks, Üürnike Liidu algatatud liikumistele (5000 allkirja kogumine ja Riigikogule esitamine 2016, omandireformikomisjoni töö 2017 – 2018, sundüürnike andmebaasi koostamise algatamine 2019, koalitsioonilepingutes teema sõnastamine 2016 ja 2019 a., 2020. a. Vabariigi Valitsuse poolt ekspertide töörühma ellu kutsumine teadusuuringu läbiviimiseks omandireformi mõjude kohta) lisandus 2021. aastal teadusuuringu valmimise ja selle järelduste levitamine Üürnike Liidu kaudu. Pooleli on uuringu järelduste põhjal meetmete paketi väljatöötamine, mida peab juhtima riigihaldusminister. Selle uuringu põhijäreldus – tagastatud majade elanikele tehti Eesti Vabariigis liiga, omandireform oli ülekohtune ja vajab hüvitamist – jääb ajalukku ja tagasiteed sealt ole.

Teiseks, omandireformi ebaõigluse teema kõlab ühiskonnas juba neljandat aastakümnet. 2021. a suurenes meediakajastuste hulk veelgi – avalikkuses, ajakirjanduse kõikvõimalikes väljaannetes (vt loetelu p 1.3), kirjanike ja filmiloojate loomingus – nt Reet Kudu romaan „Õhusuudlused katkukaarel“), režissöör Toomas Lepa dokumentaalfilm „Omandireform 30“ ETV ekraanil.

Kolmandaks, Liit on hoidnud suhtgruppi üle riigi pidevalt kursis uudistega omandireformi ebaõigluse likvideerimisel või ka põhjustel, miks protsessid soovitud kiirusega ei liigu. Enam informeerituna võtavad inimesed ka ise julgelt sõna, kirjutades ja helistades omaalgatuslikult kõrgete riiklike institutsioonide esindajatele (President, Riigikogu. Peaminister, õiguskantsler, ministeeriumid). Inimesed näevad, et nad ei ole mures täiesti üksi ja et Üürnike Liit on jõud, kes nende eest seisab. EÜL aitab seega luua ühiskondlikku tasakaalu ja rahulikkut arutelu seni veel lahendamata probleemide üle.

Neljandaks, Liidu pikk töö (27 aastat) on näidanud, et Eesti eluasememajanduses on tõsised puudujääke, mis üsna kindlasti avaldavad mõju ka eestlaste iibele ja soosivad inimeste väljarännet kodumaalt. 2021. aasta oli eriti kujukas selle poolest, et Riigikogus võeti vastu järjekordsed omanikke kaitsvad seaduspälgad (võlaõigusseaduse üürimist puudutavad sätted 14. jaanuaril 2021), samal ajal kui üürnike kaitset esindab riigis vaid meie MTÜ. Siinkohal tasub hea sõnaga tunnustada Tallinna linna, kus töötab üürivaidluskomisjon. Kui Üürnike Liidu jõud MTÜ-na jääb napiks, tasub üürnikel pöörduda just sinna. Selliseid komisjone peaks Eestis mujalgi looma, või siis peaks looma üleriigilise sama pädeva ja seaduslikku võimu omava institutsiooni, nt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi allasutusena. Üürnike arv Eestis kasvab nagu ongi demokraatlikule riigile omane; ja riik peaks üürnike õigustesse rohkem panustama. On ju üürilised pigem noorema põlvkonna esindajad, kus kasvavad ka lapsed – kodusest olukorrast sõltub Eesti iive esmajoonel.

3. Erinevusi/kõrvalekaldeid tegevuste läbiviimisel/tulemustes võrreldes kavandatudga

— Seoses Vabariigi Valitsuse vahetumisega 2021. a jaanuaris ei jõudnud sundüürnike teema Keskerakonna ja Reformierakonna koalitsioonilepingusse, kuigi väga püüdsime. See muutis EÜL töö ebakindlamaks.

— Vaatamata sellele, et ekspertide läbiviidud omandireformi mõjude uuring 2021. a valmis, ei suutnud Valitsus meetmete paketti arutada, kuigi Üürnike Liit tegi omalt poolt kõik, et hüvitusmeetmeteni jõutaks.

— Osaliselt takistas tööd pandeemia, kuid tänu kodukontori võimalusele ei jäänud Üürnike Liidul 2021. a midagi olulist tegemata. Inimesed küll küsisid, kas korraldame suuremaid üritusi – konverentsi, meelevaardust, kohtumisi juhtivate poliitikutega, kes suudaksid otsustada –, kuid otsustasime lahendusi leida päev päeva järel erinevate tegevuste ja laialdasemate e-kontaktide kaudu.

— Kui Üürnike Liit peab oma tegevuse põhieesmärgiks üürnike kaitset, siis negatiivse poole pealt jääb 2021. aasta meelde selle poolest, et VÕS-i üürisätete muudatuste arutelu ja vastuvõtt Riigikogus 14. jaanuaril möödus ilma EÜL-lt seisukohta küsimata. Pole õigusriigipärane – omanikud tellisid seaduse ja said seaduse. Seaduse, mis veelgi vähendab üürnike õigusi. Põhjenduseks toodi, et EÜL tegeleb sundüürnikega ja mitte tavaüürnikega. See pole nii. Kas siis Riigikogu arvates Eesti riigis polegi ühtki institutsiooni, kes üürnikke kaitseks? Kuidas selline olukord mahub Euroopa Liidu liikmesriigi õigusruumi?

Aruanne esitatud äriregistrile 29.06.2022

Aruande koostanud Urmi Reinde, EÜL tegevjuht 31.12.2021 seisuga

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Varad		
Käibevarad		
Raha	2 746	799
Nõuded ja ettemaksed	0	2 397
Kokku käibevarad	2 746	3 196
Kokku varad	2 746	3 196
Kohustised ja netovara		
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Võlad ja ettemaksed	3 889	3 138
Kokku lühiajalised kohustised	3 889	3 138
Kokku kohustised	3 889	3 138
Netovara		
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	58	53
Aruandeaasta tulem	-1 201	5
Kokku netovara	-1 143	58
Kokku kohustised ja netovara	2 746	3 196

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2021	2020
Tulud		
Annetused ja toetused	71 560	63 500
Kokku tulud	71 560	63 500
Kulud		
Mitmesugused tegevuskulud	-16 330	-14 070
Tööjõukulud	-50 938	-44 475
Muud kulud	-5 493	-4 950
Kokku kulud	-72 761	-63 495
Põhitegevuse tulem	-1 201	5
Aruandeaasta tulem	-1 201	5

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2021	2020
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	-1 201	5
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	2 397	-89
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	751	-1 358
Kokku rahavood põhitegevusest	1 947	-1 442
Kokku rahavood	1 947	-1 442
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	799	2 241
Raha ja raha ekvivalentide muutus	1 947	-1 442
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2 746	799

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2019	53	53
Aruandeaasta tulem	5	5
31.12.2020	58	58
Aruandeaasta tulem	-1 201	-1 201
31.12.2021	-1 143	-1 143

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Üürnike Liit 2021.a. majandusaasta raamatupidamise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega. Tallinna Linnavaaamet eraldas Eesti Üürnike Liidule põhikulude katteks 21560 eurot. Rahandusministeerium kandis 50000 eurot, et kaasa aidata sundüürnike nõustamisele, Vabariigi Valitsuse kokku kutsutud teadlaste grupi omandireformi alasele tööle ja ürituste korraldamisele.

Tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes. Sihtotstarbelised toetused 71560 eurot on kajastatud 2021. a. majandusaasta aruandes tulude ja kuludena. Bilansipäevaks on kõik võlgnevused tasutud.

Lisa 2 Tööjõukulud

(eurodes)

	2021	2020
Palgakulu	38 080	33 240
Sotsiaalmaksud	12 553	10 970
Töötukindl.makse	305	265
Kokku tööjõukulud	50 938	44 475
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	5	5

Lisa 3 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2021	31.12.2020
Füüsilisest isikust liikmete arv	12	12

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 29.06.2022

Eesti Üürnike Liit (registrikood: 80107108) 01.01.2021 - 31.12.2021 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
URMI REINDE	Juhatuse liige	29.06.2022

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Kodanikuõiguste kaitse ja eestkoste; teatud elanikegrupi huvide kaitse	94991	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Mobiiltelefon	+372 53083191
E-posti aadress	est.tenants@neti.ee